

találta hozzá a helyet, ahogy az Alba Kör s a HELL is megoldja a maga találkozási hely gondját. Nincsenek igénybejelentések: nekem, nekünk feltétlenül szükségünk volna egy helysége, ezért meg ezért! Több mindent mondhatnék, hogy mi mindenre volna jó egy központi helyen levő akárcsak pinceszobácska is. De amíg nem dübörög az igény, hogy adjuk össze jövedelmünk valaminő százalékát, hogy legyen ezünk vagy azunk, bizony nem állok elő semmiféle ötlettel, inkább azzal foglalkozom, amit ilyesfajta infrastruktúra nélkül is meg tudok oldani.

Ha viszont a fentiekben megpendített mindkét problémaköteg nem pótcselekvésnek, hanem csupán pót és felesleges agyjáratásnak tűnnék, akkor viszont megkérdezem, hogy a Bokor a teremtett világból való-e, vagy valahonnan egészen máshonnan való. Ha a teremtett világból való, akkor érvényesek a Bokor tagjaira is azok a törvényszerűségek, amelyek az emberiség Bokron kívül található példányaira érvényesek. Röviden: vannak célkitűzései, s ezekre pénzt és időt kell áldoznia, különben elhalnak ezek a célkitűzések. Ha tehát a mondott nemes valutákkal nem rendelkezünk, elhalnak célkitűzéseink, s azok néhai birtokosa, a Bokor maga is elhal. Van talán, aki úgy gondolja, hogy éppen ebben áll a Bokor soron következő feladata, s ez határozza meg pénzt és időt áldozásának mértékét. Múlhatatlanul szükségesnek gondolom, hogy a tüdő és a máj külön választódjék. Mind a kettő kiváló lehet, de csak biztos és egyértelmű funkcióval. Világosan kellene látnunk, vannak-e még a Bokornak olyan tagjai, akik családi, munkahelyi, kisközösségi feladataikon túl idő és pénz valutában valamit hajlandók letenni egy "BOKOR" nevű többes számú létezőnek asztalára. Akik e célra ilyesfajta valutákkal nem rendelkeznek, vagy nem óhajtanak rendelkezni, azok lehetnek igen kiváló emberek, esetleg sokkal kiválóbbak, mint azok, akik e célra fenntartanak ily valutákat. Csak meg kell kérdezni a Bokor elérhető tagjait, hogy melyik kategóriába tartoznak, s mit jegyeznek: semmit vagy mennyit?

Óbudavár, 1995. július 20-án

BULÁNYI GYÖRGY

ÉRTHETI-E KÖZÖNSÉGES KERESZTÉNY? EGY MAGYARORSZÁGI ÚJSZÖVETSÉGES MEGGONDOLÁSAI

Herbert Haag tanulmányt írt a Theologische Quartalschrift c. folyóiratban. Ennek fordítása olvasható a Koinónia múlt havi számában: Beszéd az üdvösségről. Haag végkövetkeztetései:

/1/ Az "üdvösség" szó burokszóvá lett. Ezért a teológia és az egyházi igehirdetés nyelvéből számítani kell az üdvösség meghatározás nélküli használatát. Nem hivatkozhatik a Bibliára. Aki szájára veszi az "üdvösség" szót, annak mindenképpen meg kell világítania, hogy mit ért rajta. Érvényes ez az üdvút, üdvtörténet, Isten üdvakarata, üdvszükségképpeniség stb. fogalmakra is.

/2/ Az "üdvösség" meghatározása szempontjából nem sokat segít a hivatkozás az Isten Országára. Aki kapcsolatba hozza az "üdvösséget" az "Isten Országával" vagy azonosítja a kettőt, ismeretlent magyaráz ismeretlennel. Az "Isten Országa" meghatározását illetően ugyanis a szakemberek semmiképpen sem értenek egyet. (Ugyanez érvényes az "üdvösség" és a "megváltás" azonosítására is, mert a "megváltásról" sincs meggyőző meghatározás.)

/3/ Ezenfelül a modern emberek nyelvérzéke számára elavulttá lettek az olyan fogalmak, mint "üdvösség" és "Isten Országa". Semmit sem lehet róluk elképzelni. Ráadásul az, amit a palesztinai zsidóság "isten Országának" gondolt, sohasem valósult meg; s az, amit Jézus gondolt "Isten Országának", sohasem fog megvalósulni, s egyáltalán meg sem valósulhat.

Szabadjon ezt a "hattyúdalomat" a ThQ-ben egy kéréssel befejeztem: Nem tudnának-e a szakteológusok, s nem kellene-e is nekik, egy kicsit jobban igyekezniük, hogy olyan nyelven beszéljenek, amelyet az "egyszerű" teológus, sőt talán még a "közönséges" keresztény is megért? Ez esetben könnyebben esnék neki gyógyulást (Heilung) keresni ott, ahol nem pénz ellenében kapja azt /Iz 55,1sköv/.

Idáig Haag. Sajnos, nem vagyok a ThQ olvasója. A szöveget fénymásolatban kaptam Tübingában tanuló Kocsi György barátomtól, kinek H. Haag atyai barátja. A fénymásolat szabadon maradt helyét kézírásával kitöltötte:

"Légy szíves ezt a 3. pontot támadd meg, ha tudod. A zsidók elszámították magukat Babilonnal szemben - Jeremiás ellenére és javaslatára. Utána jött az Isten országának restaurációs gondolata, majd miután már országuk sem volt, jött a túlvilági ország... Ezek tények. Nem ártana az apokaliptika tanulmányozása - főleg az, hogy milyen történelmi események váltották ki."

Az alábbiakban Kocsi György kérésének igyekszem eleget tenni. A Magyar Értelmező Kéziszótár nem állítja az "üdvösség" szavunkról, hogy az régi, régies vagy elavult volna. Vallási, az egyházi étellel kapcsolatos szónak mondja, tartalmát is meghatározza: "Keresztény hit szerint: a halál utáni boldog örök élet". Van tréfás használata is: nem elég az üdvösséghez. Rövidebb alakja, az "üdv" pedig már az ómagyarban része lett "egyház" szavunknak /üd, id, egy + ház/, s él ma is az üde, üdülő, üdítő köznyelvi szavainkban. /Megkeresztelkedése után a magyar nép két finnugor töből alkotott szóval jelölte meg a maga számára az "ekklésia" mivoltát: egy ház, melynek rendeltetése,

hogy az abba járók üdék legyenek, elsősorban transzcendens értelemben. /A rövidebb alaknak van "profán" használata, azaz immanens értelme is: ""Míg nyomorra milliók születnek, néhány ezernek jutna üdv a földön..." /Vörösmarty M., Gondolatok a könyvtárban/. Hogy szekularizált világunkban mennyi ember érdeklődik "üdvössége" iránt, erről a szociológusok sokféle statisztikával szolgálnak nálunk is; ha a keresztelezés, házasságkötés, temetés igénybevétele is érdeklődést jelent, akkor többen érdeklődnek "üdvösségük" iránt; ha a vasárnapi templombajárás a mérce, már jóval kevesebb az érdeklődők száma, s ha a katonáskodás elutasításáig toljuk fel a léceket, egy ezrelék sem fog üdvössége iránt érdeklődőnek mutatkozni. Dehát nem is a piaci igény szabja meg "a halál utáni boldog örök élet" elnyerésének feltételeit. E feltételeket az örök életet számunkra felkínáló Istennek kell megszabnia. Hogyan ismerhetjük meg az Ő feltételeit - jelentős kérdés. Milyen nyelvezetet használva adjuk közre ezeket - szintén jelentős kérdés.

Egy újszövetséges szempontjából nem perdöntő, hogy a zsidók milyen későn és milyen események hatására jutottak el a farizeusok feltámadás-hitéig. A kultúrtörténelem számtalan és különböző kultúrszintű nép vallását ismeri, s e vallások döntő többsége ismeri az "üdvösség" fogalmát, méghozzá a MÉK meghatározásában, akárminő, s nyelvenként nyilvánvalóan szóval különböző, szavakkal nevezte is azt az emberiség vallásos hányada. E hányad nem kicsiny, s a zsidó vallás a maga oly hosszú századokon keresztül fenntartott immanentizmusával bizony kilóg a vallások örök élet hitének sorából.

Ne legyen hiány részemről meghatározásokban. Üdvút olyan emberi magatartás, amely teljesíteni kívánja az üdvösség emberi feltételeit. Üdvtörténet az a történet, amely beszámol arról, hogy a változó időben mit gondoltak a különböző kultúrákban üdvösségünk isteni és emberi feltételeiről. Isten üdvakarata = minden embert vár az üdvösségbe. Üdvszükségesség = tönkre megy az ember, ha nem üdvözülni.

"Isten Országá" - vannak, akik ezt a kifejezést használják. Azon sem csodálkozom, hogy akár a múltban, akár a jelenben különböző szerzők, személyek mást és mást értettek, értenek rajta. Keresztények számára viszont bizony illenék perdöntőnek lennie, hogy Jézus mit értett rajta. Azzal a feltételezéssel fogok hozzá Jézus megkérdéséhez, hogy teológiájának e kulcsfogalmán nem ellentmondásokat akart közvetíteni nekünk. Ezzel az alapfeltevéssel el kell utasítanom a Jézus ajkára adott anyagnak a sorból kilógó elemeit. Tehát éppen azt, amit H. Haag Jézus szemléletét illetően meghatározónak gondol: a tanítványok nem járták végig Izrael városait, a tanítványok közül még valakik megérik, hogy Jézus visszajön.

Azt a nézetet képviselem a rendelkezésünkre álló jézusi anyagot vizsgálván, hogy Isten Országának megvalósulása üdvfolyamat. Történelmi folyamata a szeretet cselekedeteinek, a szeretettől meghatározott emberi életmagatartásoknak. Az Isten Országá rajtunk fordul (vö Lk 17,21). Két ember egymást egybeölelő szeretetkapcsolata már Isten Országá. Ezeknek megsokasodásával, valamint a szeretetkapcsolatba harmadik, negyedik, sokadik /és mindenkihez elérni akaró és senkit kirekeszteni nem hajlandó/ személyek felvétele által növekedhetik és növekedik a szeretet társadalma.

Az a szeretetcivilizáció, amely csak felebarátot ismer, ellenséget és számára közönyöst nem, amely csak szolgálatot ismer és elutasítja az uralkodást, amely csak a megszerzett javak megosztását, odaadását ismeri, a magamnak megőrzést és a másokét elvevést nem; amely csak a testvéri feddést ismeri, de ezenfelül lemond minden megtorló hatalomról - házasság, család, település, munkahely, ország és emberiség szintjein egyaránt. Ezért a magatartásért jár az örök jutalom: a szeretet társadalmának transzcendens változata, az örök élet - akármilyen is legyen annak konkrét tartalma (pl. Isten boldogító színelátása).

Megengedem, hogy az Isten Országá tartalmát illetően a szakemberek között nem alakult ki egyetértés. De ez nem zavarhatja Jézus egyetlen tanítványát sem abban, hogy a mennyei Atya akaratát teljesítőket tekintsék az Isten közössége (Országá) tagjainak, teljes tisztelettel figyelve a szakemberek munkáját és "minden erővel" igyekezvén jónak lenni és szeretni, teljesítendő a mennyei Atya akaratát.

Nyilván feltételezem, hogy H. Haag mindezt legalább úgy és annyira tudja, mint én. Ha mégis azt írta, amit írt, akkor nyilván valami egyébre gondolt. Alighanem arra, hogy a kétezer esztendő alatt az általam leírtak vajmi szerény mértékben valósultak, s nincs reménye Haagnak, hogy a jövő gyökeresen más képet mutat majd. Cáfolni nem tudom nézetét, bár reménykedem, hogy történelmi tapasztalataink erejében a jövőben egy kicsit jobban csipkedjük magunk. Ha üres a reményem, akkor sem áll a "meg nem valósulhat", mert valakik körében - családban, kisközösségben - rendre megvalósul, s Ők a kisdéd nyáj. S amíg van kisdéd nyáj, addig az Istenre figyelni akaró emberek számára a kisdéd nyáj - igazodási pont, töltekezési pont, s a csatlakozás lehetőségét is felkínáló pont. A kisdédnyáj - az Isten gondolatai-tervei történelmi kibontakozásának videahegye. Ha valahol valakik rátették életüket arra, hogy az egyháznak közösséggé kell lennie, akkor 50 esztendő múltán már a csapon is ez folyik (pl. nálunk). Ha valakik rátették életüket arra, hogy elutasítják a gyilkos fegyvereket, akkor 50 esztendő múltán - így remélem - ott a csapon keresztül is ez fog folyni. Lehetséges az, amiről Jézus álmodott.

Csak a megvalósulási sebességet illetően hajlunk a szent türelmetlenségre.

Mindezt Kocsi Gy. felszólítására mondom. De mondanék valamit magamtól is. Mindenek előtt felhívom a figyelmet arra, hogy Haag messzemenően alátámasztja a Bokor teológiai közmeggyőződését: a Golgota nem szerezte meg a megkeresztelendők számára a "kegyelmet", amely biztosítaná számukra a mennyországba jutás lehetőségét. Ha emlékeztek, Szegedi Laci vádolt minket azzal, hogy tagadom, tagadjuk a kegyelmet. Nem tagadtam, nem tagadtuk, csak azt képviseltük, hogy az benne van az Isten által nekünk ajándékozott emberi természetben. Ennek következtében felesleges a kettőzés: a természet rendje, meg a kegyelem rendje. Felesleges, mert nincs két rend, csak egyetlen egy: Isten magához öleli Golgota előtt s Golgota után egyaránt az Isten akaratát teljesíteni akaró, s a botladozó, de botladozásai miatt őszintén sajnálkozó embert.

Szeretnék valamit mondani a "helytelenkedések"-ről is. Tudomásul kell vennünk, hogy nincs ex offo semmiféle privilégiumunk az igazság kinyilatkoztatásában. Ilyen privilégiummal nem rendelkezik sem egyén, sem társaság. A profán tudományok területén sem. Nem rendelkezik vele egyetlen vallási személy, egyetlen vallási társaság (felekezet) sem; már mint a maga területén, tehát az üdvösség dolgában. Éppen ezért, ha a teológia - műveljék azt bármely felekezeten belül - igyekezik optimumot nyújtani, akkor privilégiumra hivatkozás nélkül, a minél bőségesebb információ-beszerezés útját kell választania. Ugyanúgy, miként a tévedhetetlen tanítóhivatokkal nem rendelkező profán tudományok is tesznek. Egyes egyedül ez az útja annak, hogy szavunkat gondolkodó emberek - ilyenek lettünk teremtve! - komolyan vehessék. Ez a gyakran felhangzó szó: "Az egyház tanítása pedig az, hogy..." csak figyelemkeltésre rendelt (nem hasra esésére rendelt) szó lehet. Minél inkább tekintélyi szöveg hangzik utána, annál kevesebb figyelemmel fogjuk hallgatni egyházon kívül és belül. Minél inkább érvek követik a figyelemfelkeltést, annál több figyelemre fog találni. Ezt tudomásul kell vennie mindenkinek. Egyházon belül is. Bokron belül is. ÉRVELNI KELL! Olcsóbban nem lehet? NEM!

KIRÁLY IGNÁC

"ÉN IS ÚGY AKAROM"

1.1 A Bokorlelkiség summázása mindig öröm számomra, mivel ma sem tudok jobb megjavítási eszköztárat. Sokirányú tevékenységünk (munka, család, közösség, társadalom...) egyike ez a "kocsit összetartás". A magam kis területén is csak a legalapvetőbb közösségi szolgálatokra futja, hogyan is szolgálhatnám közvetlenül a nagy egész egységét is?

Gyurka bácsi, Neked a Bokor az, ami nekem a magam szolgálati köre, akiket én szerettem egybe és szolgálatok ma is. Mintegy kis Bokrocskákat hoztunk létre és minden maguknak dolgozás nélkül is ezek a kis egységek teljesen lekötnek minket. Úgy látom, hogy a Bokor fejlődőképes részét ezek a kis dinamikus egységek (régikák, barátságok) jelentik. Nyilvánvalóan tűnik, hogy helyesebb energia gazdálkodás kell ahhoz, hogy a nagy egésze is helyet kapjon feladataink között. Mindenekelőtt rögzíteni szeretném, hogy a kicsik szolgálati az egész szolgálati számomra. Ha nem lenne kiket szolgálnom, nem lennének kisközösségek az életben, akkor sem értelmezhetném az életemet úgy, mintha az út porába üldögélés lenne. A jónak tartott értékszempléket már nem lehet csak súlyos bűn terhe mellett zárójelbe tenni. A lelkiismeret ügyis fölugrasztana a porból, ha másért nem, hát családom jézusi szolgálatának kötelezettsége miatt. No de lenne-e ekkora családom és ilyen álmokkal, ha nem lett volna Bokor az életünkben? Lám máris újra ott vagyunk, hogy nem a lenni vagy nem lenni itt az igazi kérdés, hanem hogy hogyan lehetne jobban lennünk?! Nem vagy egyedül Gyurka bácsi ebben a BTHÉV ügyben, hiszen valahol én is és még sokan beálltunk ebbe az átlagembereket veszélyeztetni látszó baráti körbe. Ezt a jel-elhivatottságot, ezt a radikális törekvési irányt úgy szeretném vinni, hogy a "csodabogár" mellé néha hozzákerüljön a "jól csinálja", és talán az is megfogalmazódjon, hogy "én is úgy akarom csinálni". Máris ezzel az "úgy"-gyal Jézusnál kötünk ki. Ha pedig Nála, akkor otthon vagyunk és Otthon leszünk.

1.2 Örökzöld problémák közül egy nagyon átgondolandó merült itt fel újra: a kisközösségépítés hangsúlya miatt az anyák nem váltak anyákká és az apák sem apákká? Azért olyanok gyermekeink amilyenek, mivel hagytuk eltorzítani érték-szemléletünket? Mi más, ha nem torzulás az is, hogy gyerek pasztoráció helyett felnőttekre kell hajtani (Lp. marketing)? Itt most meg kell állnom és gondolkodnom egy kicsit.

Az anyaság-apaság ügyében is sokfélék vagyunk. Én a magamról mondanék valamit. A családi üzem ellátását és kiszolgálását nem tartom értékelhetőnek az apostolkodás szempontjából. Itt a sajátosság akkor valósul meg, mikor a szülők átlagos emberré nevelődésén és nevelési törekvésén túl sajátos jézusi értékszempléltre vonzás is megvalósul. Itt nem az eredményességről van szó, hanem a szülő konkrét törekvéséről beszélek.

Konkrétan, ami célirányos kirándulásokat, családi hittanokat, családi lelkiiséget ... jelent. Azt tapasztaltam, hogy mikor ezekből valamit jól csináltam, azt méltatták bokros barátaim (lgy meghívások, táborig előadások, lelkiezések). Azt meg minek méltassák, ha normális jóra való szülőként menedzselem magunkat. A lelkipásztori marketinget sem tudom felhasználni bizonyítványom igazolására és az elvek